

Nr. 24

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 augustus 2008

Samenvatting

De dienst cell broadcast – waarmee via radiogolven tekstberichten naar mobiele telefoons worden gezonden – wordt in Nederland als burgeralarmerings- en informatiesysteem ingevoerd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) start hiertoe een Europese aanbestedingsprocedure waarop leveranciers van deze dienst kunnen inschrijven. Bovendien worden met de drie operators die in Nederland mobiele telefonie leveren, afspraken gemaakt over het sturen van cell broadcast berichten naar mobiele telefoons binnen een gebied dat betrokken is bij de crisis.

Inleiding

Een moderne samenleving vraagt ook in tijden van crises om moderne communicatiemiddelen. Het sirenesysteem voldoet niet meer aan de eisen die de maatschappij stelt aan de overheid op het gebied van alarmering en communicatie. Het is een «bot» middel dat burgers slechts laat weten dat er iets aan de hand is, maar niet wat en wat men vervolgens moet doen. Bovendien waarschuwt de sirene doven en slechthorenden niet.

De afgelopen jaren hebben verschillende onderzoeken naar en experimenten met het middel cell broadcast plaatsgevonden, een techniek waarmee via radiogolven tekstberichten naar mobiele telefoons worden gezonden. Op basis hiervan kan de conclusie worden getrokken dat cell broadcast een veelbelovend middel is voor alarmering en crisisinformatie, zeker als aanvulling op de sirene, en dat de invoering ervan in Nederland aan te bevelen is. Cell broadcast vormt niet alleen een effectief en modern communicatiemiddel, maar past ook in het beleid de burger een eigen verantwoordelijkheid heeft in de voorbereiding op rampspoed; hij moet er namelijk wel wat voor doen.

De techniek

Bij cell broadcast worden door de cellen van het gsm-/umts-netwerk boodschappen naar alle mobiele telefoons binnen het bereik verzonden. Deze cellen zijn in Nederland van drie providers: KPN, T-Mobile en Vodafone. Omdat de boodschappen – in tegenstelling tot SMS – naar alle toestellen tegelijkertijd worden verzonden, is cell broadcast snel. Bovendien kunnen de boodschappen worden verzonden door slechts enkele cellen, maar ook door allemaal (circa tienduizend in Nederland). Alle mobiele telefoons binnen het bereik van de cellen die een boodschap uitzenden, ontvangen dan een cell broadcast bericht. Het gebied waarbinnen een boodschap verspreid moet worden, kan heel Nederland zijn, maar ook een wijk in een gemeente. Het is mogelijk om crisisberichten te voorzien van een «alarmtoon», zodat het voor iedereen als zodanig wordt herkend. Ook is het technisch mogelijk om tekstberichten in spraakberichten om te zetten. Niet alleen doven en slechthorenden, maar ook blinden en slechtzienden kunnen dus worden gealarmeerd.

Cell broadcast is op zich geen nieuwe techniek; de toepassing ervan in een publiek domein als burgeralarmering en crisisinformatie wel. Het laatste experiment dat onder verantwoordelijkheid van het ministerie van BZK is uitgevoerd met cell broadcast, in 2007, heeft bewezen dat technisch gezien niets in de weg staat aan de implementatie van cell broadcast. De berichten worden door de cellen ontvangen, de cellen zenden naar de mobiele telefoons binnen het bereik en de (daarvoor ingestelde) mobiele telefoons ontvangen de berichten.

Acceptatie door burgers, bestuurders en operationele diensten

Cell broadcast biedt de mogelijkheid om burgers niet alleen te waarschuwen bij een ramp, maar ook om hen te informeren. In het bericht kan worden aangegeven wat de dreiging is en welke handeling van de burger verwacht wordt. Het ontvangen van cell broadcast berichten is gratis. De acceptatie van cell broadcast onder burgers na ervaring met het systeem is hoog.

Juist omdat burgers zelf deel van de alarmeringsketen zijn, is management van de verwachtingen van burgers echter van essentieel belang. Zij moeten zich realiseren dat zij niet een soort «persoonlijke sirenepaal» bij zich dragen, die hen onder alle omstandigheden waarschuwt voor onheil; zij moeten zelf ook wat doen. Dat houdt onder andere in dat de uiteindelijke invoering gepaard moet gaan met een zorgvuldig en intensief communicatietraject, in samenwerking met de uiteindelijke leverancier. Ook onder bestuurders en operationele diensten is de acceptatie van cell broadcast groot. Het wordt als een groot voordeel gezien dat ook op lokaal en regionaal niveau boodschappen kunnen worden verzonden.

Cell broadcast en de sirene

Alle onderzoeken geven onomstotelijk aan dat vervanging van het sirenenet door cell broadcast in elk geval de eerste jaren nog niet aan de orde is. Pas als burgers en overheid gewend zijn aan cell broadcast als alarmering- en informatiesysteem, kan cell broadcast eventueel de sirene vervangen.

Internationaal

Nederland loopt wereldwijd voorop met de toepassing van cell broadcast voor het alarmeren en informeren van burgers in crisissituaties. Er is dan ook grote internationale belangstelling voor de ontwikkelingen in ons land. Bij de Europese Unie loopt inmiddels een subsidieaanvraag voor het uitwisselen van kennis en ervaring, een format voor Europese standaardi-

satie van gsm-toestellen, en het voorbereiden van een aantal grensoverschrijdende Europese proeven met cell broadcast. De aanvraag is mede ondertekend door het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Hongarije, Polen en Zweden.

De uitrol

Op korte termijn wordt gestart met de Europese aanbestedingsprocedure voor de dienst cell broadcast voor burgeralarmering en crisisinformatie. Parallel daaraan worden met de drie mobiele operators afspraken gemaakt over het verzenden van de berichten naar mobiele telefoons. In beide trajecten wordt een beroep gedaan op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de leveranciers. Het is immers een nieuwe publieke toepassing van cell broadcast en de kosten ervan zijn nog niet uitgekristalliseerd; wanneer private partijen een te hoge prijs vragen, zal de beslissing om cell broadcast in te voeren, worden herzien. Wanneer de Europese aanbestedingsprocedure is afgerond, zal cell broadcast gefaseerd worden uitgerold in Nederland. Dan ook zullen burgers geconfronteerd worden met cell broadcast berichten op hun mobiele telefoons, hetzij met testberichten dan wel met daadwerkelijke alarm- en crisisinformatieberichten.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst